Regeringskansliet
Finansdepartementet

Promemorian EU:s penningtvättspaket

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten är överlag positiv till de förslag som läggs fram i promemorian. Det är vår uppfattning att förslagen förbättrar möjligheterna att motverka penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet.

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

8 Tillsyn

8.11 Tillsynsorganen och andra myndigheter ska tillhandahålla information till finansunderrättelseenheten

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget att tillsynsorganen snarast möjligt ska underrätta finansunderrättelseenheten om de upptäcker en omständighet som kan antas ha samband med eller utgöra penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det är viktigt att sådan information lämnas tidigt för att skapa så bra förutsättningar som möjligt för brottsbekämpningen och förverkande av brottsvinster. Åklagarmyndigheten ser även positivt på att andra myndigheters underrättelseskyldighet utökas från att idag endast gälla kontanthantering till att gälla all misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, om detta inte hindras av sekretess.

11 Finansunderrättelseenheten

11.1.6 Rapporteringsskydd

Promemorian föreslår att bestämmelser införs om att finanspolisens informationsskyldighet, när de besvarar begäranden om information från behöriga myndigheter eller sprider resultatet av sina analyser, inte ska omfatta källan till de misstankerapporter som lämnats eftersom ett sådant utlämnande skulle

kunna utsätta uppgiftslämnaren för skada. Detta kan enligt Åklagarmyndigheten leda till svårigheter att värdera uppgifternas tillförlitlighet.

11.2.10 Fastighetsregistret

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget att finansunderrättelseenheten får omedelbar tillgång till fastighetsregistret. Det är även angeläget att samma åtkomst ges till det bostadsrättsregister som är under uppbyggnad.

11.2.25 Konkursförvaltare och rekonstruktörer

Åklagarmyndigheten tillstyrker att det, i enlighet med direktivet, införs en bestämmelse i penningtvättslagen om att konkursförvaltare och rekonstruktörer åläggs en skyldighet att snarast möjligt lämna upplysningar om konkursboet och dess förvaltning på finansunderrättelseenhetens eller Säkerhetspolisens begäran. Det är viktigt att förfarandet omfattas av tystnadsplikt, i linje med vad som gäller för andra med uppgiftsskyldighet, såsom promemorian föreslår. Det är även viktigt med en tydlig upplysning om att bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten finns i brottsbalken.

11.6.1 Underrättelser till ansvariga enheter

Åklagarmyndigheten tillstyrker att finansunderrättelseenheten, trots sekretess, får underrätta ansvariga enheter om omständigheter som innebär en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism och som är relevanta för kundkännedomsåtgärder, samt att underrättelserna omfattas av tystnadsplikt. Vår bedömning är att sådana underrättelser är viktiga för att ansvariga enheter ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

11.7 Instruktioner för övervakning

Åklagarmyndigheten tillstyrker att finansunderrättelseenheten och Säkerhetspolisen ska ges möjlighet att ge instruktioner till ansvariga enheter att övervaka transaktioner eller aktiviteter. Det är viktigt i ett brottsbekämpande perspektiv att sådana möjligheter finns.

11.8 Dispositionsförbud

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget att finansunderrättelseenheten och Säkerhetspolisen ska få besluta om att en ansvarig enhet ska avbryta eller inte genomföra en transaktion när det finns skäl att misstänka att transaktionen är kopplad till penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det är bra att det förtydligas att även förbrott inkluderas.

11.8.4 Åklagares prövning av ett dispositionsförbud

Åklagarmyndigheten tillstyrker att ett beslut om dispositionsförbud även fortsättningsvis så snart som möjligt bör anmälas till åklagare som skyndsamt ska pröva om åtgärden ska bestå och att bestämmelserna i 4 kap. 12 § första stycket penningtvättslagen därför förs över till den nya penningtvättslagen. Förslaget kan innebära fler ärenden, som behöver handläggas skyndsamt, för åklagarna på Åklagarmyndigheten.

11.8.7 Rättslig prövning

Åklagarmyndigheten tillstyrker att åklagarens beslut om dispositionsförbud även fortsättningsvis inte ska kunna överklagas. Det finns i praktiken inte en reell möjlighet för den enskilde att hinna få sin sak prövad inom den korta tid som ett dispositionsförbud ska kunna gälla.

12 Särskilda frågor

12.3 Särskilt om samarbete med myndigheter med ansvar för att genomföra riktade ekonomiska sanktioner

Åklagarmyndigheten har ingen erinran mot promemorians slutsats att det inte behövs någon författningsändring för att genomföra sjätte penningtvättsdirektivets bestämmelser om samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsorgan, finansunderrättelseenheten och myndigheter med ansvar för att genomföra riktade ekonomiska sanktioner.

12.4.2 Samverkan enligt penningtvättslagen

Åklagarmyndigheten tillstyrker att nuvarande bestämmelser om samverkan ska föras över till den nya penningtvättslagen och att deltagarkretsen ska utökas på så vis att Kronofogdemyndigheten och Kustbevakningen får delta i samverkan.

12.5 Nationell riskbedömning

Åklagarmyndigheten har ingen erinran mot promemorians slutsats att kraven gällande nationell riskbedömning som finns i sjätte penningtvättsdirektivet tillgodoses genom gällande rätt i fråga om riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism. Åklagarmyndigheten tillstyrker att Länsstyrelsen i Stockholms län blir representerad i samordningsfunktionen också i egenskap av övervakningsmyndighet.

12.6 Statistik

Åklagarmyndigheten instämmer i promemorians slutsats att den nya statistik som ska föras och överlämnas till Amla kan regleras i föreskrifter.

14 Verkligt huvudmannaskap

14.15.2 Rapportering av avvikelser

Åklagarmyndigheten tillstyrker att myndigheter som använder registret över verkliga huvudmän ska vara skyldiga att anmäla till Bolagsverket när det finns anledning att misstänka att en uppgift i registret är felaktig, eller om det saknas en uppgift som borde ha funnits i registret. Det är viktigt att Bolagsverket i sitt brottsförebyggande uppdrag får tillgång till sådan information så snart det kan ske och att sekretessbestämmelser inte hindrar det.

15 Konto- och värdefackssystemet

15.1.5 Ett register föreslås

Det är tydligt att det finns för- och nackdelar både med dagens datasöksystem och med ett centralt register. Med hänsyn till den prognos som promemorian gör angående den lösning som bäst beräknas motsvara framtida krav tillstyrker Åklagarmyndigheten att datasöksystemet ersätts av ett centralt register som Skatteverket ska ansvara för.

15.2 Sammankoppling med andra medlemsstaters mekanismer

Åklagarmyndigheten tillstyrker att Skatteverket ansvarar för arbetet med sammankoppling av medlemsstaternas mekanismer för konton, värdefack och virtuella IBAN som görs i syfte att myndigheter i en medlemsstat och Amla enklare och snabbare ska kunna få information om vilka personer som äger konton respektive värdefack som finns registrerade i en annan medlemsstats register.

15.4.1 Företagen som omfattas av registreringsskyldigheten

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget angående vilka institut, leverantörer av finansiella tjänster och licenshavare enligt spellagen som ska omfattas av registreringsskyldigheten.

15.4.2 Uppgifter som ska finnas i registret

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget gällande vilka uppgifter som ska ingå i registret. Det är viktigt att uppgifter om kryptotillgångar finns med i registret och vi ser positivt på den utvidgning som innebär att även spelkonton ska anmälas till registret.

15.6 Myndigheters behov av uppgifter ur registret

Åklagarmyndigheten tillstyrker promemorians slutsats att de myndigheter som har rätt att söka i konto- och värdefackssystemet i dag bör kunna göra det fortsättningsvis samt att även tillsynsmyndigheter på penningtvättsområdet kan ha behov av det.

15.9 Sekretess gällande förfrågningar

Åklagarmyndigheten tillstyrker att sekretess ska gälla för uppgifter om brottsbekämpande myndigheters förfrågningar om uppgifter ur registret över konton, värdefack och virtuella IBAN, om det kan antas att syftet med förfrågan motverkas om uppgiften röjs samt att tystnadsplikten som följer av den nya sekretessbestämmelsen ska ha företräde framför meddelarfriheten. Åklagarmyndigheten instämmer i promemorians slutsats att intresset av att uppgifter om brottsbekämpande myndigheters förfrågningar inte röjs väger tyngre än insynsintresset.

15.11.10 Längsta tid för behandlingen

Åklagarmyndigheten tillstyrker att personuppgifter i registret över konton, virtuella IBAN och värdefack ska vara tillgängliga via deras konto- och värdefackssystem samt det sammankopplade systemet till dess att fem år passerat från det att kontot eller värdefacket avslutades. Enligt det sjätte penningtvättsdirektivet är det dock tillåtet att i konkreta fall lagra uppgifterna i ytterligare maximalt fem år, om det bedöms nödvändigt och proportionerligt för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Till skillnad från promemorian anser Åklagarmyndigheten att det kan finnas behov av att utnyttja denna möjlighet och att en sådan bestämmelse bör införas.

17 Konsekvenser

Förslagen innebär med stor sannolikhet att fler anmälningar om penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism kommer att inkomma. Detta som en följd av ökat inflöde av relevant information på området. Det

kommer att leda till en ökad ärendemängd hos Åklagarmyndigheten vilket bör beaktas vid beräkning av kostnader för genomförandet.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av kammaråklagaren Catarina Bergqvist. I den slutliga handläggningen av ärendet har också tf. rättschefen Marie Skåninger och vice överåklagaren Katarina Tidén deltagit.

Katarina Johansson Welin

Catarina Bergqvist

Kopia till

Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket